РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

10 септември 2009 година *

По дело C-292/08

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Hoge Raad der Nederlanden (Нидерландия) с акт от 20 юни 2008 г., постъпил в Съда на 2 юли 2008 г., в рамките на производство по дело

German Graphics Graphische Maschinen GmbH

срещу

Alice van der Schee, в качеството ѝ на синдик на Holland Binding BV,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н P. Jann, председател на състав (докладчик), г-н M. Ilešič, г-н A. Tizzano, г-н A. Borg Barthet и г-н E. Levits, съдии,

* Език на производството: нидерландски.

генерален адвокат: г-н P. Mengozzi,
секретар: г-н R. Grass,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за нидерландското правителство, от г-жа C. Wissels и г-жа C. ten Dam, в качеството на представители,

— за испанското правителство, от г-н J. López-Medel Bascones, в качеството на представител,

— за италианското правителство, от г-жа I. Bruni, в качеството на представител, подпомагана от г-жа W. Ferrante, avvocato dello Stato,

— за правителството на Обединеното кралство, от г-жа H. Walker и г-н A. Henshaw, в качеството на представители,

— за Комисията на Европейските общности, от г-жа A.-M. Rouchaud-Joët и г-н R. Troosters, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 2, буква б), член 7, параграф 1 и член 25, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 143) и на член 1, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между German Graphics Graphische Maschinen GmbH (наричано по-нататък „German Graphics“) и г-жа Van der Schee в качеството ѝ на синдик на Holland Binding BV (наричано по-нататък „Holland Binding“) по повод изпълнението на определение, постановено от германска юрисдикция.

Правна уредба

3 Член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 гласи:

„Съдилищата на държавата членка, на чиято територия е разположен центърът на основните интереси на длъжника, са компетентни да образуват производство по несъстоятелност. За дружествата и юридическите лица, седалището според устройствения акт се презюмира за център на основните интереси до доказване на противното.“

4 Член 4, параграф 1 и параграф 2, буква б) от този регламент гласи:

„1. Ако настоящият регламент не предвижда друго, приложимият закон към производството по несъстоятелност и последиците от него е законът на държавата членка, на чиято територия е образувано производството, наричана по-долу „държава на образуване на производството“.

2. Законът на държавата на образуване на производството определя условията на образуването, провеждането и прекратяването на производството по несъстоятелност. Той определя по-специално:

[…]

б) кои имуществени активи се включват в масата на несъстоятелността и кои имуществени активи са придобити или прехвърлени на длъжника след образуването на производството [да се чете: „кои имуществени активи се включват в масата на несъстоятелността и какви са последиците за имуществените активи, придобити от или прехвърлени на длъжника след образуването на производството“].“

5 Член 7, параграф 1 от посочения регламент гласи:

„Образуването на производство по несъстоятелност срещу купувача на дадена вещ не засяга правата на продавача, които се основават на клауза за запазване на собствеността, когато към момента на образуването на производството тази вещ се намира на територията на държава членка, различна от държавата членка на образуване на производството.“

6 Член 25, параграфи 1 и 2 от същия регламент предвижда:

„Решенията за провеждането и приключването на производството по несъстоятелност, които са постановени от съд, чието решение за образуване на производството е признато съгласно член 16, както и конкордатът, който е одобрен от този съд, също се признават без никаква допълнителна формалност. Тези решения се изпълняват съгласно членове от 31 до 51, с изключение на член 34, параграф 2 от Брюкселската конвенция [от 27 септември 1968 година] относно [компетентността] и изпълнението на […] съдебни решения по граждански и търговски дела [ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3], изменена с конвенциите за присъединяване към тази конвенция [наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“].

Първата алинея се прилага и за съдебни решения, които произтичат пряко от производството по несъстоятелност, и които са тясно свързани с него, дори ако са постановени от друг съд.

Първата алинея се прилага и по отношение на съдебни решения за обезпечителните мерки, които са предприети след подаване на молбата за образуване на производство по несъстоятелност.

2. Признаването и изпълнението на решения, които са различни от предвидените в параграф 1, се уреждат от конвенцията, посочена в параграф 1, при условие че тази конвенция се прилага.“

7 Член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001 определя обхвата на последния. Посоченият регламент се прилага по всички граждански и търговски дела, но не обхваща данъчните, митническите или административните дела.

8 Член 1, параграф 2 от Регламент № 44/2001 предвижда:

„Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

[…]

б) производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;

[…]“.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

9 German Graphics, дружество по германското право, сключва в качеството на продавач договор за покупко-продажба на машини с Holland Binding, дружество по нидерландското право, като договорът включва клауза за запазване на собствеността в негова полза.

10 С решение от 1 ноември 2006 г. Rechtbank Utrecht (Нидерландия) обявява Holland Binding в несъстоятелност и назначава синдик.

11 С определение от 5 декември 2006 г. Landgericht Braunschweig (Германия) уважава молбата на German Graphics за постановяване на обезпечителни мерки за определен брой машини, които се намират в помещенията на Holland Binding в Нидерландия. Тази молба се основава на споменатата клауза за запазване на собствеността.

12 На 18 декември 2006 г. Voorzieningenrechter te Utrecht (съдия по обезпечителното производство, Утрехт) обявява определението на Landgericht Braunschweig за изпълняемо. След това г-жа Van der Schee в качеството си на синдик на Holland Binding обжалва това решение пред Rechtbank Utrecht, който с решение от 28 март 2007 г. го отменя. German Graphics подава касационна жалба срещу решението на Rechtbank Utrecht пред Hoge Raad der Nederlanden.

13 С определение от 20 юни 2008 г. Hoge Raad der Nederlanden решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 25, параграф 2 от Регламент [№ 1346/2000] да се тълкува в смисъл, че думите „при условие, че тази конвенция [в случая Регламент

№ 44/2001] се прилага“ означават, че правилата на Регламент № 44/2001 относно признаването и изпълнението могат да се обявят за приложими спрямо решения, различни от посочените в член 25, параграф 1 от Регламент [№ 1346/2000], едва след проверка дали съгласно член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 тези решения не попадат извън материалното приложно поле на този регламент?

2) Трябва ли член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 във връзка с член 7, параграф 1 от Регламент [№ 1346/2000] да се тълкува в смисъл, че като последица от обстоятелството, че дадена вещ, за която се прилага клауза за запазване на собствеността, се намира в държавата членка на образуване на производството по несъстоятелност към момента на образуване на посоченото производство срещу купувача, искът на продавача, основан на тази клауза за запазване на собствеността, какъвто е в случая искът на German Graphics, трябва да се счита за иск, който е свързан с производството по несъстоятелност по смисъла на член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 и който следователно не попада в приложното поле на посочения регламент?

3) Оказва ли влияние на отговора на втория въпрос обстоятелството, че съгласно член 4, параграф 2, буква б) от Регламент [№ 1346/2000] имуществените активи, които следва да се включат в масата на несъстоятелността, се определят според правото на държавата на образуване на производството?“

По първия въпрос

14 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали съдът по допускане на изпълнението може да приеме, че решението се признава по смисъла на член 25, параграф 2 от Регламент № 1346/2000 въз основа на разпоредбите на Регламент № 44/2001, само след проверка дали посоченото решение попада в приложното поле на последния регламент.

15 Признаването на решенията относно производствата по несъстоятелност е уредено в членове 16—26 от Регламент № 1346/2000. В този контекст член 25 от регламента има по-конкретно за предмет признаването и изпълняемостта на решения, различни от тези, които се отнасят пряко до образуването на производство по несъстоятелност.

16 Параграф 1, първа алинея от посочения член 25 се отнася до „решенията за провеждането и приключването“ на такова производство, параграф 1, втора и трета алинея от същия член — до решенията, „които произтичат пряко от производството по несъстоятелност и които са тясно свързани с него“, както и до решенията, свързани с някои обезпечителни мерки, а параграф 2 — до „решенията, които са различни от предвидените в параграф 1 […], при условие че тази конвенция [а именно Брюкселската конвенция] се прилага“.

17 Следователно решенията по член 25, параграф 2 от Регламент № 1346/2000 не са решения, попадащи в приложното поле на този регламент. Освен това не е изключено сред тях да има решения, които не попадат нито в приложното поле на Регламент № 1346/2000, нито в това на Регламент № 44/2001. В това отношение от текста на член 25, параграф 2 следва, че прилагането на Регламент № 44/2001 към решение по смисъла на тази разпоредба зависи от условието това решение да попада в приложното поле на последния регламент.

18 От това следва, че ако съответното решение не се отнася до граждански или търговски дела или ако е налице някой от предвидените в член 1 от Регламент № 44/2001 случаи на изключване от приложното му поле, посоченият регламент не може да се приложи.

19 Следователно съдът по допускане на изпълнението може да установи, че решение, което не попада в приложното поле на Регламент № 1346/2000, се признава съгласно разпоредбите на Регламент № 44/2001 само след като провери дали разглежданото решение попада в приложното поле на последния регламент.

20 Предвид посоченото по-горе на първия въпрос следва да се отговори, че член 25, параграф 2 от Регламент № 1346/2000 трябва да се тълкува в смисъл, че думите „при условие, че тази конвенция се прилага“ означават, че предвидените в Регламент № 44/2001 правила относно признаването и изпълнението могат да се обявят за приложими спрямо решения, различни от посочените в член 25, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, едва след като се провери дали тези решения не попадат извън материалното приложно поле на Регламент № 44/2001.

По втория и третия въпрос

21 С втория и третия въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали след като е образувано производство по несъстоятелност срещу купувача и след като вещта, за която се прилага клауза за запазване на собствеността, се намира в държавата членка на образуване на това производство, основаният на тази клауза иск на продавача срещу посочения купувач е изключен от приложното поле на Регламент № 44/2001.

22 За да се отговори на тези въпроси, следва да се вземат предвид съображенията на Регламент № 44/2001. Съгласно съображение 2 някои различия между националните норми, които са приложими по отношение на компетентността и признаването на съдебни решения, затрудняват гладкото функциониране на вътрешния пазар. Съгласно съображение 7 от този регламент обхватът на последния трябва да включва всички основни граждански и търговски дела. Съображение 15 от този регламент подчертава необходимостта в интерес на хармоничното упражняване на правосъдие да се гарантира, че в две държави членки няма да се произнасят противоречащи си съдебни решения.

23 Тези съображения доказват волята на общностния законодател да се възприеме широко разбиране на понятието „граждански и търговски дела“, което се съдържа в член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001, и следователно да се определи широко приложно поле на последния.

24 Това тълкуване се подкрепя и от първото изречение на съображение 6 от Регламент № 1346/2000, според което съгласно принципа на пропорционалността последният регламент следва да се сведе до разпоредби, които регламентират компетентността за образуване на производства по несъстоятелност и вземането на решения, които пряко произтичат от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него.

25 Следователно приложното поле на този регламент не трябва да се тълкува разширително.

26 След това уточнение следва да се напомни, че в практиката си по Брюкселската конвенция Съдът е постановил, че искът е свързан с производство по несъстоятелност, при положение че произтича пряко от несъстоятелността и е в тясна връзка с производство по осребряване на имущество или по оздравяване на предприятие (вж. Решение от 22 февруари 1979 г. по дело Gourdain, 133/78, Recueil, стр. 733, точка 4). Ето защо иск с подобни характеристики не попада в приложното поле на тази конвенция (вж. Решение от 12 февруари 2009 г. по дело Seagon, C-339/07, Сборник, стр. I-767, точка 19).

27 Доколкото Регламент № 44/2001 заменя занапред Брюкселската конвенция в отношенията между държавите членки, направеното от Съда тълкуване на разпоредбите на последната важи и за тези на регламента, когато разпоредбите на посочената конвенция и тези на Регламент № 44/2001 могат да се квалифицират като еквивалентни. Освен това от съображение 19 от този регламент следва, че трябва да се гарантира приемственост в тълкуването между Брюкселската конвенция и посочения регламент (Решение от 23 април 2009 г. по дело Draka NK Cables и др., C-167/08, Сборник, стр. I-3477, точка 20).

28 Така в установената с Регламент № 44/2001 система член 1, параграф 2, буква б) от него заема същото място и изпълнява същата функция като член 1, втора алинея, точка 2 от Брюкселската конвенция. Освен това текстовете на двете разпоредби са идентични (Решение от 2 юли 2009 г. по дело SCT Industri, C-111/08, Сборник, стр. I-5655, точка 23).

29 Предвид изложеното, за да се вземе решение дали залегналото в член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 изключение намира приложение, определящ е интензитетът на връзката — по смисъла на съдебната практика въз основа на Решение по дело Gourdain, посочено по-горе, — съществуваща между съдебен иск като разглеждания в главното производство и производството по несъстоятелност.

30 Следва да се приеме за установено обаче, че в хипотеза като тази по главното производство тази връзка не е нито достатъчно пряка, нито достатъчно тясна, за да се изключи прилагането на Регламент № 44/2001.

31 Всъщност от акта за преюдициално запитване следва, че German Graphics, ищец в производството пред Landgericht Braunschweig, иска връщане на вещите — негова собственост, както и че тази юрисдикция трябва само да изясни въпроса за собствеността върху някои машини, които се намират в помещенията на Holland Binding в Нидерландия. Отговорът на този правен въпрос не зависи от образуването на производство по несъстоятелност. Предявеният от German Graphics иск има за цел само да осигури прилагането на клаузата за запазване на собствеността, договорена в полза на последното дружество.

32 С други думи, искът във връзка с клаузата за запазване на собствеността представлява самостоятелен иск, който не е основан на правната уредба на производството по несъстоятелност и във връзка с който не е необходимо нито образуването на такова производство, нито намесата на синдик.

33 При тези обстоятелства единствено фактът, че синдикът е страна по спора, не се явява достатъчен, за да се квалифицира производството пред Landgericht Braunschweig като производство, пряко произтичащо от несъстоятелността и имащо тясна връзка с производство по осребряване на имущество.

34 Следователно трябва да се заключи, че иск като предявения от German Graphics пред Landgericht Braunschweig не попада извън приложното поле на Регламент № 44/2001.

35 Запитващата юрисдикция все пак иска да се установи дали член 7, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 може да окаже влияние върху квалифицирането на исковете, които имат връзка с производство по несъстоятелност. Тази разпоредба обаче се свежда до уточнението, че „[о]бразуването на производство по несъстоятелност срещу купувача на дадена вещ не засяга правата на продавача, които се основават на клауза за запазване на собствеността, когато към момента на образуването на производството тази вещ се намира на територията на държава членка, различна от държавата членка на образуване на производството“. С други думи, посочената разпоредба представлява само материалноправна норма, с която се цели защита на правата на продавача по отношение на вещите, които се намират извън държавата членка на образуване на производството по несъстоятелност.

36 Освен това посоченият член 7, параграф 1 не е приложим към разглеждания в главното производство случай, доколкото към момента на образуване на производството по несъстоятелност вещите на German Graphics са се намирали в Нидерландия, тоест на територията на държавата членка на образуване на това производство.

37 Що се отнася до евентуалното влияние на член 4, параграф 2, буква б) от Регламент № 1346/2000 върху отговора на Съда относно квалифицирането на иска, който следва да бъде взет предвид в главното производство, следва да се приеме за установено, че тази разпоредба представлява само правило, предназначено да предотврати стълкновението на закони, като предвиди, че законът на държавата на образуване на производството по несъстоятелност е приложимият закон, по който се определя кои имуществени активи се включват в масата на несъстоятелността и какви са последиците за имуществените активи, придобити от или прехвърлени на длъжника след образуването на производството. Тази разпоредба не оказва никакво влияние върху приложното поле на Регламент № 44/2001.

38 С оглед на всичко изложено по-горе на втория и третия въпрос трябва да се отговори, че изключението, предвидено в член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 във връзка с член 7, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, трябва — при отчитане на разпоредбите на член 4, параграф 2, буква б) от последния регламент — да се тълкува в смисъл, че не се прилага към основан на клауза за запазване на собствеността иск на продавача срещу купувач, срещу когото е образувано производство по несъстоятелност, когато към момента на образуване на това производство срещу посочения купувач вещта, за която се прилага тази клауза, се намира в държавата членка на образуване на производството по несъстоятелност.

По съдебните разноски

39 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) Член 25, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност трябва да се тълкува в смисъл, че думите „при условие, че тази конвенция се прилага“ означават, че правилата относно признаването и изпълнението, предвидени в Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, могат да се обявят за приложими спрямо решения, различни от посочените в член 25, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, едва след като се провери дали тези решения не попадат извън материалното приложно поле на Регламент № 44/2001.

2) Изключението, предвидено в член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 във връзка с член 7, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, трябва — при отчитане на разпоредбите на член 4, параграф 2, буква б) от последния регламент — да се тълкува в смисъл, че не се прилага към основан на клауза за запазване на собствеността иск на продавача срещу купувач, срещу когото е образувано производство по несъстоятелност, когато към момента на образуване на това производство срещу посочения купувач вещта, за която се прилага тази клауза, се намира в държавата членка на образуване на производството по несъстоятелност.

Подписи